خبر

حذف قرعه‌کشی خودرو تا پایان سال ۱۴۰۱

سیدرضا فاطمی امین وزیر صنعت، معدن و تجارت: هفته‌های گذشته با حمله‌های نرم افزاری در بخش‌های مختلف از جمله صنعت فولاد، این نگرانی ایجاد شد که حمله مشابهی برای قرعه‌کشی خودرو انجام شود. بنابراین مقرر شد شرکت اجراکننده قرعه‌کشی قبل از دور جدید ثبت نام خودرو، مجوزهای امنیتی نرم افزاری لازم را دریافت کند.

وزارت صمت برنامه‌ریزی کرده که در سال ۱۴۰۱ قرعه‌کشی خودرو را به‌تدریج حذف کند، البته این عبارت به درستی در برخی رسانه‌ها منتقل نشده و از ابتدا نیز مقرر نبوده که از آغاز سال قرعه‌کشی حذف شود، بلکه به‌تدریج و در طول سال این امر اتفاق خواهد افتاد.

عدم تعادل بین عرضه و تقاضا با عرضه ۹۰۰ هزار دستگاهی در سال گذشته و در مقابل تولید تقاضای بیش از یک میلیون و ۵۰۰ هزار دستگاهی سبب شده که شکافی ایجاد شود و بازار خودرو متلاطم شود. امسال هم تولید تعداد بیشتری از خودروی پژو ۲۰۶ در دستور کار است، همچنین خودروی تارا و شاهین چهار برابر بیش از سال گذشته تولید خواهد شد. در برخی خودروها، قیمتی که تولیدکننده عرضه می کند پایین تر از قیمت تمام شده است؛ بر این اساس خودروساز با زیان مواجه است و این مساله برای اکثر خودروهایی که تیراژ بالایی دارند وجود دارد. امسال با تعریف پنج مسیر برای کاهش قیمت تمام شده از سوی خودروسازان، قیمت‌ها کاهش پیدا می‌کند و انگیزه برای افزایش عرضه خودرو بیشتر خواهد شد. /مهر

گزارش

گزارش جام جم از چشم‌انداز حضور ایران در بریکس

ظهور شرق اقتصادی

پیام عابدی
گروه اقتصاد

جیوانی اریگی، نویسنده ایتالیایی در کتاب جدید خود به نام «آدام اسمیت در پکن، تبارهای قرن بیست و یکم» تصویری بدیع از قرن۲۱ و تغییر توازن قدرت در جهان ارائه می‌کند. این نویسنده استدلال می‌کند پروژه نومحافظه‌کاری آمریکایی، تاریخ مصرف خود را از دست داده و شرق جدید با تکیه بر اصول جدید در زمینه تولید و تجارت به کانون اقتصاد سیاسی جهان تبدیل شده است.

بی‌راه نیست اگر بگوییم شرق جدیدی که اریگی زنگ هشدار ظهور غول‌آسای آن را برای غرب به صدا درآورده، از همان کانون‌هایی برخاسته که نظم اقتصادی ۱۰۰ ساله گذشته را تشکیل می‌دادند. در واقع شرق جدید مجموعه کشورهایی هستند که با در اختیار گرفتن اصول اساسی تولید، تجارت، بانکداری، قوای نظامی، فناوری، عرضه سیمای فرهنگی و ارتباطی غنی، اقتصادهای پیشرو ارائه می‌کنند.

همکارهای این قدرت‌های نوظهور از طریق ایجاد بازارهای مشترک منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای و به گردش درآوردن تولید و تجارت برای این بازارها معنی پیدا کرده است. در این شرق جدید، اعضایی از آمریکای لاتین، آفریقا، آسیا و اوراسیا حضور دارند. یکی از قدرتمندترین این اتحادها در قالب بریکس (BRICS) ظهور پیدا کرده است مانند برزیل، روسیه، هند، چین و آفریقای جنوبی.

قدرت اقتصادی بریکس

بریکس را می‌توان یکی از بزرگ‌ترین بازارهای اقتصادی جهان به حساب آورد، چراکه اعضای آن ۲۶/۷ درصد از مساحت کره زمین و ۴۱/۵ درصد جمعیت جهان را در اختیار دارند. ۱۹/۶ هزار میلیارد دلار از تولید ناخالص داخلی (GDP) و ۲۳/۲ درصد تولید ناخالص جهانی (GWP) در اختیار این کشورهاست. در حالی بریکس در سال ۲۰۰۶ تشکیل شد که ۱۰ سال پیش از آن، یک سازمان قدرتمند امنیتی ـ اقتصادی ـ سیاسی در قالب سازمان همکارهای‌های شانگهای متشکل از چین، روسیه، قزاقستان، قرقیزستان و تاجیکستان به راه افتاده بود.

در واقع بریکس جایی است که قدرت‌های نوظهورتر مانند هند، برزیل و آفریقای جنوبی به شرق اضافه شدند. با افزوده شدن نام ایران به اعضای اصلی پیمان شانگهای در دولت سیزدهم، ایران به اولین کشورهای خاورمیانه‌ای همکار با قدرت‌های نوظهور تبدیل شد، حتی ترکیه هم به‌دلیل عضویت در ناتو به‌عنوان عضو اصلی شناخته نشده است. این کشور، دست‌کم از شش سال پیش در تکاپوی پیوستن به پیمان فرامنطقه‌ای شانگهای بود اما در نهایت نه حتی به‌عنوان عضو ناظر (Observer states) که به‌عنوان Dialogue partners (شرکای گفت‌وگو) پذیرفته شد.

بر همین اساس می‌توان مدعی شد ایران در عرصه دیپلماسی فرامنطقه‌ای و پیوستن به معماری جدید امنیتی ـ اقتصادی آسیا و اروسیا و نظم جدید پساغرب، موفق به برداشتن گام مهمی شده اما حالا ایران در تکاپوی عضویت در بریکس است؛ سازمانی که ابعاد اقتصادی حضورش در جهان، پررنگ‌تر از سازمان همکاری‌های شانگهای است و به نوعی برادر خوانده آن محسوب می‌شود. درحال حاضر چین قصد دارد بریکس را در قالب بریکس پلاس، احیا کند تا ایران در کنار ۱۰ کشور دیگر به شرکای مهم پنج کشور ابتدایی تبدیل شوند. یکی از اهداف مشترک چین و روسیه به‌عنوان قدرت‌های اصلی شانگهای و بریکس از عضویت ایران، جلب مشارکت اقتصادی ایران در برابر غرب و استفاده از ظرفیت‌های بالقوه این کشور در شبکه نوین تجارت جهانی است؛ شبکه‌ای که در برابر سازمان تجارت جهانی قرار می‌گیرد. با توجه به این‌که ایران از چند بندر استراتژیک متصل به آب‌های آزاد، منطقه ساحلی مکران، تنگه استراتژیک هرمز، مرزهای گسترده با آسیای غرب و جنوب غرب، کریدورهای جذاب برای اتصال به آسیای میانه و اوراسیا و شبکه ترانزیتی نسبتا فعال اما نیازمند سرمایه‌گذاری برخوردار است، می‌تواند به پل اتصال شرق و غرب تبدیل شود.

ایران برای فعال‌تر کردن این ظرفیت، کریدورهای شرق به غرب و شمال به جنوب را در دولت سیزدهم فعال کرده است. به همین منظور در سفر اخیر مقام‌های ارشد قزاقستان، تفاهمی منعقد شد تا این دو کشور مشتاق به استفاده از نظم جدید ایجاد شده از سوی بریکس، بتوانند ظرفیت‌های متصل کننده خود به آسیای میانه و اوروسیا را با یکدیگر به اشتراک بگذارند ازجمله ظرفیت‌های کریدور بندرعباس ـ ترکمنستان ـ قزاقستان، بندر استراتژیک اوکتائو در قزاقستان و کریدور قزاقستان ـ ایران ـ ترکیه.

نظم مبتنی بر همکاری

این همکاری گسترده فرامنطقه‌ای از طریق شاهراه جهانی راه ابریشم جدید معروف به ابتکار کمربند و جاده (Belt and Road Initiative) تقویت می‌شود تا بسترهای اقتصادی ۶۰ کشور جهان را روی نظم جدید جهانی به یکدیگر متصل کند. این ظرفیت به کشورهای همکار بریکس و سازمان همکاری‌های شانگهای کمک می‌کند که اقتصاد خود را تقویت کنند تا به جای نظم مبتنی بر رقابت در نظم مبتنی بر همکاری قرار گیرند. به این طریق می‌توانند شیوه‌های تأمین مالی و سرمایه‌گذاری خود را به یکدیگر نزدیک کنند و به منظور کاهش هزینه‌های مبادله و کاهش آثار جهانی تورم دلار در تجارت فرامرزی، از ارزهای مشترک استفاده کنند.

کشورهایی مانند ایران و روسیه هم که به واسطه تحریم‌های غرب ناچار به پرداخت هزینه‌های بالاتری برای تبادلات بین‌المللی و تجاری خود هستند از این ظرفیت برای کنار گذاشتن آثار تحریم‌ها استفاده می‌کنند و توأمان با شیوه‌های جدید تأمین سرمایه، اقتصاد خود را از گزند تسلط دلار دور می‌کنند. رئیس اتاق بازرگانی مشترک ایران و چین با اشاره به ضرورت عضویت ایران در همکاری‌های جدید بین‌المللی یادآور شد تشکیل بلوک قدرتمند اقتصادی مستلزم جلب همکاری‌های جدید است.

نگاه

ظهور شرق اقتصادی

مجید رضا حریری به جام‌جم گفت: «بریکس و سازمان همکاری‌های شانگهای، پیوندهای قوی میان اقتصاد ایران با قدرت‌های نوظهور ایجاد می‌کند. این همکاری به سبب جمعیت و حجم اقتصادی که با خود ایجاد می‌کند، آسیا و اوراسیا را به صاحبان آینده اقتصاد جهان تبدیل می‌کند. پیوستن ایران به این حوزه هم ایران را لحاظ روانی به یک کشور نوظهور تبدیل می‌کند و هم این‌که موجب می‌شود ظرفیت‌های اقتصادی ایران به یک فرصت بالفعل تبدیل شود. در نتیجه ایران در حرکت از تسلط غرب اقتصادی به سمت شرق اقتصادی سهیم می‌شود.»

به گفته رئیس اتاق ایران و چین «درآینده تغییرات فاحشی در روابط پولی و بانکی جهان ایجاد می‌شود و کشورها می‌توانند از حالا برای این نظم جدید آماده شوند». با توجه به ظرفیت‌های موجود در اقتصاد ایران به نظر می‌رسد می‌توان چالش‌های اقتصادی را با توسعه همکاری‌های فرامنطقه‌ای کاهش داد و رشد اقتصادی را همراه با تغییرهای جهانی حرکت سرمایه محقق کرد.

عدد خبر

۲/۱ میلیون نفر

پرداخت‌کنندگان مالیات اصناف

شاهین مستوفی، مدیرکل دفتر حسابرسی مالیاتی سازمان امور مالیاتی: ما چیزی به اسم مالیات بر تراکنش بانکی نداریم، سازمان امور مالیاتی مجری قانون است و قانون هم گفته‌است، مالیات بر درآمد باید گرفته شود که ما هم مالیات بر درآمد اصناف را مطالبه می‌کنیم.

طبق قانون درآمد سالانه ۳۶ میلیون تومان در سال گذشته معاف از مالیات بود، مازاد برآن درآمد تا ۵۰ میلیون تومان در سال گذشته با ۱۵ درصد مالیات محاسبه می‌شد. از درآمد ۵۰ تا ۱۰۰ میلیون تومان میزان درآمد بالای ۵۰ میلیون تومان با مأخذ ۲۰ درصد و مازاد بر درآمد ۱۰۰ میلیون تومان در سال با مأخذ ۲۵ درصد محاسبه شده‌است؛ یعنی حداکثر مالیات در سال گذشته ۲۵ درصد محاسبه می‌شود که مؤدی مالیاتی می‌تواند مالیات مقطوع خود را طبق ضرایب اعلام شده قبول و پرداخت کند و سازمان مالیاتی هم برای او برگه قطعی صادر می‌کند.

براساس ماده ۹۵ قانون مالیات اصناف به سه گروه تقسیم می‌شود؛ کسانی که مالیات مقطوع را پذیرفته‌اند تا امروز دو میلیون و ۱۳۰ هزار نفر بوده‌اند. بررسی درآمدهای واریزی به حساب‌های پوز باعث شفافیت درآمد مالیاتی شده و از این رهگذر به طور میانگین مالیات برخی اصناف ۲/۶ برابر اضافه شده یعنی کسانی که درآمد خود را اظهار کرده‌اند ۲/۶ برابر سال قبل بوده‌اند.

۲/۵ میلیون تن

نهاده‌های دامی کجاست؟

وضعیت موجودی کالاهای اساسی شامل هشت قلم از این حکایت دارد که ۴/۳ میلیون تن کالا در انبارها و همچنین شناورهای رسیده به بنادر وجود دارد؛ این اقلام شامل گندم، ذرت، جو، سویا، برنج، شکر، روغن خام و دانه‌های روغنی است.

همواره در بین اقلام اساسی وارداتی، سهم نهاده‌های دامی در حد بالاتری قرار دارد؛ طوری که عمدتا بیش از ۵۰ درصد این واردات را به خود اختصاص می‌دهد. این درحالی است که در آخرین گزارش منتهی به هفتم تیرماه، از حجم حدود ۴/۳ میلیون تن کالاهای موجود در بنادر و شناورها، حدود ۲/۵ میلیون تن را خوراک دام و طیور شامل ذرت، کنجاله سویا و جو تشکیل می‌دهد.

براساس این گزارش، از حدود سه میلیون تن کالایی که در انبارها موجود بوده ۱/۸ میلیون تن برای نهاده‌هاست که شامل ۱/۵ میلیون ذرت، ۱۴۵/۲ هزار تن جو و ۱۵۰ هزار تن سویاست. بر این اساس در مجموع از ۲/۵ میلیون تن نهاده در گمرک و بنادر، دو میلیون تن به ذرت، جو بیش از ۲۰۰ هزار تن و کنجاله سویا حدود ۲۶۰ هزار تن اختصاص دارد. البته اقلام مربوط به نهاده‌های دامی که از جمله هفت قلم دریافت کننده ارز ۴۲۰۰ تومانی بوده‌اند، اغلب مورد چالش قرار داشته و گاهی آنقدر در گمرک مانده که فاسد شده یا به هر دلیلی به دست تولیدکنندگان نرسیده و انتقاد آنها را به همراه داشته‌است.

گزارش ۲

جزئیاتی مهم از گزارش سالانه بریتیش پترولیوم

ایران، رکورددار تولید گاز

نگاهی به تحولات گازی سال ۲۰۲۱ نشان می‌دهد به میزان افزایش تولید گاز در ایران، مصرف هم افزایش پیدا کرده و ایرانی‌ها تقریبا به اندازه نیمی از مصرف گاز اروپا، از این انرژی مصرف می‌کنند.

شرکت بریتیش پترولیوم در جدیدترین گزارش سالانه خود به بررسی تولید و مصرف گاز در جهان پرداخته و آمارهای مهمی را منتشر کرده است. براساس این آمار، ایران در تولید گاز رکورددار بوده و برخلاف دنیا که متوسط سالانه افزایش تولید گازش حدود ۲/۳ درصد بوده، کشورمان سالانه ۵/۴ درصد به میزان تولید گاز خود افزوده است، یعنی دو برابر متوسط جهانی.

این شرکت در بخشی از گزارش خود موسوم به گزارش مرور آماری انرژی جهان ۲۰۲۲، از رشد ۴/۸ درصدی تولید گاز طبیعی جهان طی سال ۲۰۲۱ خبر داده است. کل تولید گاز طبیعی جهان در سال ۲۰۲۰ بالغ بر ۳۸۶۱/۵ میلیارد مترمکعب بوده که این رقم در سال ۲۰۲۱ به ۴۰۳۶/۹ میلیارد مترمکعب افزایش یافته است.

در سال ۲۰۲۱ نیز تولید گاز طبیعی ایران نسبت به سال قبل از آن رشد ۳/۱ درصدی داشته و از ۲۴۹/۵ میلیارد مترمکعب در سال ۲۰۲۰ به ۲۵۶/۷ میلیارد مترمکعب طی این سال افزایش یافته است. براساس این گزارش، تولید گاز طبیعی در ایران از سال ۲۰۱۱ همواره روندی صعودی را طی کرده و تحریم‌های آمریکا که به بهانه فعالیت‌های هسته‌ای علیه ایران وضع شده، نتوانسته رشد تولید گاز در ایران را متوقف یا معکوس کند.

این گزارش همچنین از رشد ۳/۲ درصدی مصرف گاز طبیعی در ایران طی سال ۲۰۲۱ نسبت به سال قبل از آن خبر داده و کل مصرف گاز طبیعی در ایران طی سال ۲۰۲۱ را ۲۴۱/۱ میلیارد مترمکعب اعلام کرده است. بنابراین رشد مصرف گاز طبیعی در ایران طی این سال از رشد تولید بیشتر بوده است. ایران در سال پیش از آن ۲۳۴/۳ میلیارد مترمکعب گاز مصرف کرده بود. متوسط رشد ۱۰ ساله مصرف گاز طبیعی در ایران بین سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۲۱ بالغ بر ۴/۶ درصد در سال بوده است.

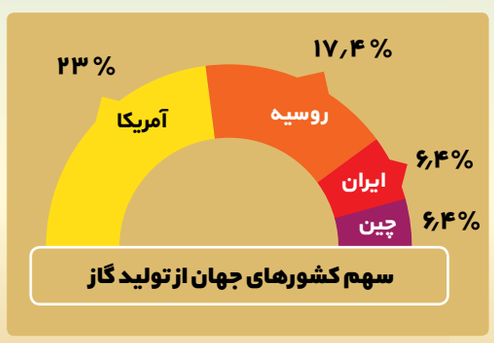

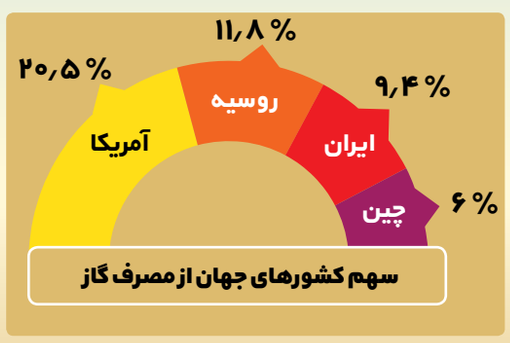

یادداشت

بازار مسکن چگونه آرام می‌گیرد؟

محمدحسین علی‌اکبری
گروه اقتصاد

این روزها شاهد رشد قیمت مسکن و به تبع آن اجاره هستیم. دولت نیز هر سال به منظور افزایش قدرت خرید مستأجران، وام اجاره را افزایش می‌دهد اما این اقدام، محلی برای سودجویی برخی صاحبخانه‌ها شده است. اغلب این افراد با یک کارمند بانک در بخش تسهیلات آشنایی دارند و با معرفی صاحبخانه به بانک، اقدام به اخذ بخشی از تسهیلات می‌کنند یا رقمی را به‌عنوان واسطه‌گر برای دریافت وام آسان برمی‌دارند. هر سال نیز مستأجر تغییر می‌کند و این چرخه ادامه دارد. افزایش اجاره‌بها بر کیفیت زندگی تأثیر دارد. در شهرهای بزرگ به‌خصوص پایتخت ایران، سهم مسکن از سبد مصرفی خانوار به بیش از ۵۰ درصد رسیده است و این موضوع باعث کاهش کیفیت زندگی خانوارها می‌شود. اگر هر سال بانک‌ها رقم تسهیلات را افزایش دهند، پس از مدتی قدرت خرید خانوارها افزایش نمی‌یابد، از این‌رو باید اقدامی اساسی انجام شود. نگاهی به عملکرد دولت‌های گذشته در حوزه مسکن نشان می‌دهد حال این روزهای مسکن از کجا نشأت می‌گیرد. حتما تحریم‌های سال ۹۱ که ایران وارد فهرست شورای امنیت ملی شد را خاطرتان است. در آن زمان تقریبا همه اقلام، رشد سه برابری را تجربه کرد، به این دلیل که ارزش پول ملی کاهش چشمگیری داشت اما نرخ مسکن ثابت بود. دلیل این موضوع عرضه بیش از نیاز مسکن و طرح‌های بزرگی بود که اجرا می‌شد. پس از روی کار آمدن دولت یازدهم، عباس آخوندی سکاندار وزارت راه و شهرسازی شد و مانند وزرای دیگر به انتقاد از عملکرد وزیر پیش از خود در آن وزارتخانه پرداخت. در طول عمر دولت یازدهم، متوسط ساخت مسکن در کشور سالانه حدود ۳۵۰ تا ۴۵۰ هزار واحد مسکونی بود و استدلال آقای وزیر این بود که مسکن بیش از تعداد خانوار در کشور موجود است و نیازی به ساخت بیشتر مسکن نیست. این در حالی بود که افراد ثروتمند و برخی بانک‌ها دارای خانه‌های متعدد بودند و مستاجران همچنان با مشکلات قبلی خود دست و پنجه نرم می‌کردند. اگر در آن زمان سامانه ملی املاک و اسکان به‌درستی اجرا می‌شد و از خانوارهایی که بیش از یک واحد مسکونی داشتند خواسته می‌شد مسکن را به بازار فروش یا اجاره عرضه کنند تا قیمت‌ها متعادل شود اما این اقدام انجام نشد. در دولت دوازدهم نیز تا اقدامات روی شروع به خود دید، عمر دولت به پایان رسید و این میراث تحویل دولت سیزدهم شد. اکنون سالانه یک میلیون تقاضا به بازار مسکن وارد می‌شود و پنج میلیون تقاضای ثابت وجود دارد. حالا دولت سیزدهم علاوه بر ساخت مسکن در کشور باید با تکمیل سامانه املاک و اسکان، وضعیت خانه‌های خالی را مشخص کند. در شرایطی که دولت ساخت مسکن را آغاز کند، تا مدتی متقاضیان واقعی وارد این بازار می‌شوند و در آن زمان است که دولت باید اقدامات خود را برای ساماندهی بازار اجاره آغاز کند.

بدون تیتر

- سندیکای صنایع کنسرو در نامه‌ای به معاون اول رئیس‌جمهور، خواستار حذف قیمت‌گذاری پیشینی رب‌گوجه‌فرنگی و کنسرو ماهی تن یا افزایش قیمت منطقی این کالاها شدند.
- بررسی دستورالعمل اجرایی ودیعه مسکن نشان می‌دهد تقریبا ۱۰ هزار میلیارد تومان از منبع ۴۰ هزار میلیاردی این تسهیلات به تهرانی‌ها می‌رسد.
- سیدمسعود میرکاظمی، رئیس سازمان برنامه و بودجه: نتیجه هشت سال معطل گذاشتن فعال اقتصادی با بهانه برجام و مذاکره و هزینه ۶۰ میلیارد دلاری از صندوق توسعه چیزی جز رشد صفر درصدی اقتصاد در بر نداشت.
- رستم قاسمی، وزیر راه و شهرسازی: فردا بسته جدیدی برای کنترل بازار اجاره‌بها در هیات دولت مطرح خواهد شد.
- محمد مخبر، معاون اول رئیس جمهور در بخشنامه‌ای به دستگاه‌های اجرایی، موارد ممنوعیت ارائه خدمات بدون داشتن کد یکتای سامانه املاک و اسکان را اعلام کرد.
- سخنگوی گمرک گفت: در فصل بهار امسال تجارت غیرنفتی کشورمان با ۱۵ کشور همسایه به ۱۲ میلیارد و ۳۶۴ میلیون دلار رسید که نسبت به بهار سال قبل با رشد ۱۸ درصدی همراه بوده‌است.
- آمار دفتر اطلاعات و داده‌های آب کشور نشان می‌دهد، با سپری شدن ۲۸۳ روز از سال آبی جاری (از ابتدای مهرماه ۱۴۰۰ تا ۱۱ تیرماه ۱۴۰۱) میزان کل حجم آب در مخازن سدهای کشور به حدود ۲۵/۰۷ میلیارد مترمکعب رسیده که نسبت به مدت مشابه سال آبی قبل ۴ درصد کاهش داشته است.
- سیده طیبه حسینی، سخنگوی سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها: نتیجه بررسی گروه اول ثبت‌نام‌کنندگان یارانه‌ها مشخص شده است. این گروه شامل دو میلیون و ۵۰۰ هزار نفر بودند که از این تعداد حدود دو میلیون و ۲۰۰ هزار نفر مشمول دریافت یارانه شناخته شدند.